

GOSPODAR-SKI LIST V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratom po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din

Gosp. kanoniku J. Cerjaku v spomin!

Dolgo je bolehal in veliko je trpel. V torek pred božičem pa je v navzočnosti ljubljenskih svojih sirot in med molitvami čč. šolskih sester in svojih duhovnih sobratov deset minut pred tretjo popoldansko uro zadnjekrat zapužno zaklical: »Jezus, pomagaj!« in je izdihnil svojo plemenito dušo.

Pač vsaka hiša naše in ljubljanske škofije pozna njegovo ime. Saj je svoje dni s svojimi pismi potrkal menda pač na vsaka vrata in naznanjal svoje velikanske načrte: za zgraditev kolikor le mogoče lepe cerkve Lurški Materi božji v čast; in pa za ustanovitev celi naši Sloveniji namenjene velike sirotišnice. In kdorkoli ga je obiskal doli v Rajhenburgu in kamor je prišel ponižni in vselej prijazni kanonik, se je slišala njegova prošnja: Dajte za Lurško Gospo; usmilit se omilovanja vrednih sirot! Vse je poznalo njegovo ime in povsod so govorili o njegovih velikih načrtih. Sedanjí svet pa ima priliko gledati njegove velikanske uspehe: veličastno baziliko v slovenskem Lurdu na Korbanovem griču zunanaj Rajhenburga, in pa novo naselbino čč. šolskih sester od Sv. Petra pri Mariboru v nekdanjem minoritskem samostanu pri cerkvi Matere božje 7 žalosti in njihovi skrbi izročeno sirotišnico v nekdanji Stigerjevi hiši v Slov. Bistrici. In v zgodovini naše škofije bo neizbrisno blestelo ime: Jožef Cerjak, častni kanonik bivši župnik in dekan, ter se bodo čč. št. z njegovo osebo zgodovinarji in umetniki in še posebe prijatelji osirotele mladine.

»Slovenec« mu je že drugi dan po smrti posvetil globokočutne besede hvale in dolžne zahvale; na dan pogreba pa je prinesel njegovo sliko ter sliki Lurške bazilike in mlade sirotišnice — obdani s precej obširnim in dobro zajetim opisovanjem njegovega bogoljubnega in občekoristnega delovanja. Spodobi se tudi v »Slovenskem gospodarju« vsaj kratek spomin na velikega moža, značajnega rodoljuba in plemenitega ljubitelja sirot ter nad vse požrtvovalnega zgraditelja Lurške bazilike v Rajhenburgu.

V Pokleku župnije Podsreda je bil rojen 15. marca 1863 in je tedaj letošnjo spomlad načel svoje 71. leto. V celjski gimnaziji se je šolal in bil vsem svojim slovenskim tovarišem prelepi vzor pobožnega, marljivega, krotkega dijaka. Že kot šestošolca so ga narod-

ni nasprotniki zalezovali zaradi njegove vneme za materino besedo in narodno probujanje in navduševanje svojih šolskih tovarišev in podsredskih rojakov. Leta 1889 — tedaj pred 44 leti — je dosegel, po čemer je vedno hrepenel, bil je v mašnika posvečen in s 14. tovariši na dušnopastirsko delo po lavantinski škofiji poslan. Še sedaj se spominjajo njegovega vnetega kaplanovanja tam doli v Pišecah in v bogati meri zorijo sadovi njegovega narodnega delovanja pri Sv. Križu tik Rogaske Slatine in v Rogatcu. Ko pa je bil koncem zadnjega stoletja poklican v Maribor, se je v njegovem srcu zacimila dvojna smer njegovega nadaljnega udejstvovanja: skrb za lepoto cerkve in za narodno ogroženo in še osobito za osirotelo mladino.

Rad je zahajal na deželo, da bodri in uči mladino, in pobral nam je skoraj vsak odvišni krajcar kar sproti, da jo s kakim vidnim darom razveseli in pridobi. Iz takih začetkov je zrastel in dozorel sklep za ustanovitev velike sirotišnice.

V tistem času je odlični frančiškanski pater Kalist Heric gradil sedanjo krasno cerkev Matere Milosti v Mariboru. Svoje načrte si je do leta 1890 zasnoval, in — četudi brez vseh sredstev — se je v zaupanju na božjo pomoč odločil za zgradbo ter jo že pet let pozneje začel in v petih letih srečno končal tako, da je bila že avgusta 1. 1900 posvečena. G. Cerjak je z velikanskim zanimanjem to delo zasledoval in si vzgojil misel in odločni načrt, katerega mi je takoj po svojem imenovanju za župnika v Rajhenburgu izdal, da namreč tam doli zgradi veličastno cerkev in jo posveti Lurški Materi božji.

Takoj po nastopu nove službe (1. 5. 1900) se je lotil težavnega dela — pa tudi brez sredstev — in le z mogočnim zaupanjem na božjo pomoč oborožen in prepojen plameneče ljubezni do Matere božje. S svojim bratom Martinom in s pomočjo svojih gg. kaplanov ter na počitnicah se nahajajočih bogoslovcev in dijakov je spisal in odposlal nešteto prošenj po Sloveniji in po vseh bivših avstrijskih pokrajinah ter — bi skoraj rekel — po celi Evropi. In odzivov je bilo toliko in takih, da je že po osmih letih z delom začel in ga v šestih letih tudi srečno končal. Že tik pred izbruhom svetovne vojne, to je 2. julija 1914, je veličastno cerkev Lur-

ške Gospe posvetil pokojni knezoškof Mihael, papež Pij XI. pa jo je 1. 1929 odlikoval z naslovom bazilika.

Veliki načrt g. Cerjaka je bil tedaj čudovito naglo izvršen in njegovi nameni v Rajhenburgu doseženi. Izčrpan — pa so bile tudi njegove moči tako, da se je župniji odpovedal in stopil v pokoj.

Pa ni ga dolgo zavžival. Ko je začutil v sebi nekaj se vračajočih moči, se je 1. maja 1919 že zopet na novo delo podal kot župnik in dekan v Slov. Bistrici ter tukaj storil za zveličanje duš in olepšanje cerkev, kar je le mogel. In tukaj je izvršil vsaj deloma tudi drugi del svojega velikega načrta. Privabil je čč. šolske sestre od Sv. Petra pri Mariboru in jih nastanil v bivšem minoritskem samostanu ter jim izročil skrbstvo v novi sirotišnici tik cerkve Matere božje 7 žalosti.

Tu sem — med svoje ljubljene sirote — se je tudi sam preselil ob svoji vpokojitvi pred dvema letoma, da jih nadzira in očetovsko za nje skrbi in jim službo božjo upravlja, pa se obenem skrbno na svojo zadnjo uro pripravljaja. In tukaj ga je obiskala bela žena zadnji torek pred božičem in mu med molitvami jokajočih sirot in sester in zdihujočih duhovnih sobratov vgasne luč življenja in zatisne oči.

Mož velikih načrtov in vztrajnega dela je po dolgoletnem hiranju in umiranju izdihnil svojo plemenito dušo v roke pravičnega Sodnika in se podal po večno plačilo k Njemu, ki blagruje vse v Gospodu umrle in zatrjuje, da njil dela pojdejo za njimi. Neminljivi spomenik si je postavil že sam s sirotišnico in še posebe v srcih vseh hvaležnih obiskovalcev »Slovenskega Lurda« s prelepo baziliko, kakor je ob odprtem grobu zanosno zatrjeval gospod župnik Tratnik iz Rajhenburga. V neizbrisnem spominu ga ohranijo njegovi bivši župljani in znanci, ki so ga na dan sv. Tomaža v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, in njegovi bivši duhovni poročniki z njegovim slovenjebistriškim naslednikom vred, kakor je v pretresljivi besedi izjavil g. župnik Šolinc. V večnem spominu pa bo živel v nebesih, ker je bil tako vzoren duhovnik in zvest izvrševalec ljubezni do Boga, bližnjega in sebe, kakor nas je milo tolažil voditelj pogreba in pogrebnih obredov, g. stolni dekan dr. Vraber.

Ljubi prijatelj in zvesti tovariš, ločil si se od nas in se podal na zadnji poti za rajnimi 11 tovariši, med katerimi vidiš tudi letos odpoklicana gg. Zdravca in Martina Medveda. Le tri-

je smo še ostali! Oprosi za našo srečno zadnjo uro pri tistem Jezusu, kateremu si posvetil še svoj zadnji vzdihljaj na zemlji: Jezus, pomagaj!

Hudo me je pretresla vest o Tvoji smrti. Pa skoraj vesel sem Ti pred velikansko množico in pred 31 duhovnimi sobrati govoril v slovo, ker se mi je zdelo, da tudi v smrti svojo nebeško Mater posnemaš, ki je umrla samega hrepenenja po Jezusu. Tolažilo me je tudi, da Ti na tako lep način na Tvoji zadnji poti skazujejo svojo ljubezen in spoštovanje vsi stanovi in uradi, cerkveni pevci, šolska mladina s svojimi vzgojitelji in polnoštevilna požarna bramba. Ganljivo se je Tvojemu spominu poklonil tudi lavantinski stolni

kapitelj po štirih odposlancih ter g. opat trapistov iz Rajhenburga in drugi dostojanstveniki. Najblažilnejše pa je gotovo vplivalo na vse na prižnici oznanjeno naročilo našega prevzvišnega Nadpastirja: Ob smrti g. kanonika Jožefa Cerjaka iskreno in prisrčno sožalje izražam rajhenburški in slovenjebistriški župniji, vsem potrjim sorodnikom in njegovim šolskim tovarišem, čč. šol. sestram, gg. duhovnikom, znancem in prijateljem ter zatrjujem, da molim zanj in darujem sv. mašo za svojega milega prijatelja.

Slovenskemu narodu vsaj toliko poročati o g. kanoniku Jožefu Cerjaku, si šteje v žalostno dolžnost njegov prijatelj in tovariš I. K. Vreže v Mariboru.

Dajte kmetu kmetijsko zbornico!

(Dopis iz laškega okraja.)

Klic po stanovskih zastopstvih se vedno pogosteje pojavlja po raznih državah. V naši državi že imamo različne stanovske zbornice. Zelo dolgo že obstoji v Ljubljani zbornica za trgovino, obrt in industrijo, kjer so včlanjeni vsi trgovci, obrtniki in industrijalci iz Slovenije. Pri vsakem novem zakonu ali uredbi, ki se tiče zgoraj omenjenih stanov, pada svoje mnenje trgovska zbornica in dostikrat z uspehom. Tudi delavci, ki so včlanjeni pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, imajo že več let Delavsko zbornico, in letošnjo jesen so vnovič volili delegate za Delavsko zbornico.

Nastane vprašanje: Zakaj pa kmet nima svojega stanovskega zastopstva? Sicer se že dolgo o tem govori in piše, pa vendar je videti, da se to zavlačuje v škodo kmeta. Ali bi se menda ne imela Kmetijska zbornica o čem posvetovati? Gotovo bi bilo gradiva dovolj, le pogledajmo nekaj najbolj navadnih zadev: Lansko leto, oziroma jesen, so kmetje vsled suše in nizkih cen goveje živine klali živino doma in meso razprodajali. Toda kmalu so se oglasili mesarji po svojih združenjih in po obrtni zbornici v Ljubljani in so dosegli, da so oblasti začele popolnoma drugače tolmačiti obrtni zakon kot prej in je sedaj zakol živine po živinorejcu kmetu skoro popolnoma onemogočen. Ne bom trdil, da se morda niso prekoračile meje in so se morda

dogajale zlorabe, ki niso bile v korist naši živinoreji, vendar sem mnenja, da bi bilo prej treba zaslišati kmeta, oziroma kmetško stanovsko zastopstvo, predno se izdajo ukrepi, ki tako v živo zadenejo kmetškega gospodarja, kakor je ravno ukrep banske uprave, po kateri je prepovedano kmetu doma zaklati živino in meso razprodajati, razen ako se živina ponesreči.

Tudi gostilničarji so začeli po svojih organizacijah na vso moč boj svobodni nadrobni prodaji vina po vinogradniku.

Tudi šolski zakon je potreben, da se popravi v korist kmeta. Po sedaj veljavnih predpisih morajo otroci obiskovati osem let ljudsko šolo. To pa je za hribovite kraje, kjer zaradi razdalje in vremenskih neprilik ne morejo otroci začeti obiskovati šole s šestim letom, ampak pozneje, ko so stari osem, morda devet let, vendar nesmisel, da bi morali hoditi v šolo do 16. ali do 17. leta svoje starosti. Saj je znano, kako težko kmet čaka, da mu otroci brž pomagajo pri gospodarstvu. Znano pa tudi je, ako se otroci v starosti 14 do 15 let ne navadijo kmetškega dela, ne bodo potem kaj prida.

Tu so navedene nekatere zadeve, ki zadevajo kmetške koristi, pa je še mnogo drugih, kjer bi se moglo zaslišati kmetške zastopnike. Zato pa dajte nam toli potrebno in tolikokrat obljubljeni Kmetijsko zbornico!

spala stari Dolinšek in njegova starejša hčerka. Po silovitih udarcih so vrata odnehala in oče Dolinšek je v silobranu segel po nož za rezanje satovja in sunil nasilneža v desno stran trebuha. Težko ranjenega so prepeljali v ptujško bolnico, kjer je pa umrl. Dne 20. decembra je stari Dolinšek pred mariborskim sodiščem vse skesano priznal in je bil obsojen radi prekoračenja silobrana na enoletni zapor.

Umor starca. Dne 22. decembra so našli v Malem Brebrovniku pri Ljutomeru v svojem stanovanju umorjenega 70letnega viničarja Antona Balažiča. Vsi znaki kažejo, da gre tudi pri tem starem viničarju za roparski umor.

V duševni zmedenosti v Ljubljano. Letos dne 27. novembra je zginila v

Ljubljani neznan kam od doma gospa Minka Golob, soproga bivšega železniškega direktorja. Vsa poizvedovanja ter povpraševanja za zginulo so bila zaman. Dne 19. decembra so čistili zavornice elektrarne na Fužinah. Delavci so zapazili pred zavornicami neznan utopljenko, v kateri so prepoznali novembra izginulo gospo Golobovo. Pokojna je kazala večkrat znake duševne zmedenosti in je storila obupno dejanje v nerazsodnosti.

Ponarejeni 10dinarski novci so se pojavili v Celju. Potvorbe je lahko spoznati.

Ob živino ga je spravil. Še ne razkrinkan lopov se je priklatil k posestniku Gombocu v Potrni. Na hlevu je zamašil vsa okna in nato je zažgal kup slame. Gospodar je našel zjutraj v hlevu zadušena dva konja in dve kravi.

Vlomilci so v zadnjem času v ponočnih urah pridno na delu po Ljubljani. Iz trafike gospe Scagnettijeve so odnesli 1800 Din gotovine ter več cigaret. Zemljemercu Alojziju Fakinu na Glincah in v isti hiši stanujočemu uradniku Francu Boltežarju obleke za 4500 Din. Na vlome pred prazniki so se gotovo tudi letos spravili preizkušeni in že večkrat kaznovani ljubljanski vlomilci.

Vlak ubil konja. Na železniškem prelazu na Viču pri Ljubljani je odbila lokomotiva enega konja s tako silo, da je obležal mrtev. Konj je bil last posestnika Sirnika z Vidovdanske ceste. Sirnikov hlapec je pripeljal s parom konj voz snega do železniškega prelaza, kjer ga je nameraval stresti v jarek ob progi. Radi ledu na cesti ni mogel z vozom tik jarka in je moral konja izpreči. Zapregel je živali zadej k vozu, da bi potegnila konja voz bliže k jarku. Ko je bila vprega na tiru železnice, je prišlo do zgoraj omenjene nesreče.

Vlom v krčmo. O položaju dobro poučeni uzmoviči so obiskali v noči v Kamniku gostilno pri Malovrhu na Grabnu. Odnegli so 40 kg masti, 20 gramofonskih plošč, čevlje in še nekatere druge malenkosti.

Od nočnega požara obiskana domačija. V vasi Orehoviče pri Kranju je nenadoma izbruhnil ob 3. uri po polnoči požar v 50 m dolgem gospodarskem poslopju posestnika Snedica. Požar je preskočil na hišo in upepelil podstrešje. Z lepo urejenim ter prenovljenim gospodarskim poslopjem je zgorela: krma, vozovi, orodje, motor, slamo-reznica, mlatilnica in še razna druga oprema. Pogorelečeva stara mati je pripovedovala, da je tokratni požar pri Snedicu ali pri Ansovih že četrti, odkar ona pomni.

Prebridka posledica neprevidnega ravnanja z nabito puško. Pri posestniku Prašnikarju v Zagorici na Kranjskem je snel na sveti večer 1 etni sin Lovro s stene puško. Z nabitim orožjem je ravnal tako neprevidno, da se je sprožilo in celi naboj je dobil fant v trebuh. Lovro je umrl kmalu po prepeljavi v ljubljansko bolnico.

Železniška nesreča z 200 mrtvimi in 300 ranjenimi. V soboto dne 23. decembra se je pripetila 25 km od Pariza železniška nesreča, ki je v seznamu prometnih nesreča do sedaj največja. Trčila sta radi meglenega vremena

NOVICE

Uboj zeta pred sodiščem. Posestnik Franc Kolarič se je oženil pred 4 leti s Pavlo, hčerko 62letnega Franca Dolinškega, posestnika v Grajeni. Po poroki se je preselil k ženinim staršem v upu, da bo dobil posestvo. Kolarič pa je ravnal slabo s svojo ženo, radi tega ni bilo nič s predajo posesti in to je silno jezilo zeta, proti kateremu je bila posebno taščica. Letos dne 8. maja je prikolovratil Kolarič pijan domov ter je začel groziti ženi in njenim staršem. Žena je utekla k sosedu, pijanec se je pa lotil s sekuro vrat, za katerimi sta

s stokilometersko brzino dva brzovlaka, ki sta bila polna potnikov, ki so brzeli iz prestolice Pariza k svojcem. Sunek je bil tako silovit, da so se zdobili in zmečkali vsi vagoni razun enega. Dosedaj so izvlekli izpod ruševin 200 mrtvih in 300 ranjenih. Brzovlaka sta vozila eden za drugim, a je moral prvi radi megle zmanjšati brzino in ga je drugi dohitel ter se zaletel vanj. Ta največja železniška nesreča je pretresla in potrila celi svet in to še tem bolj, ker se je zgodila tik pred božičnimi prazniki.

Ali poznate te države?

Je veliko držav, o katerih se malo sliši ter čita in so pri nas v Evropi le malenkostno znane.

Združene države.

Tako n. pr. obstojajo ameriške Združene države iz 48 držav, od katerih je vsaka približno dvakrat toliko, kakor današnja Avstrija. Nekateri od teh držav so znane našim čitateljem, kakor: Njujork, Pensilvanija, Ohio, Kalifornija, Teksas itd. Najobsežnejša med temi je Teksas. Je večja kakor katerakoli od zapadnih evropskih držav. Je približno toliko kakor Nemčija, Čehoslovaška in Avstrija skupaj. Kalifornija doseže po velikosti Nemčijo brez Hanovra in Vestfalije. Število prebivalstva teh držav pa znaša komaj 6 milijonov. Država Montana je le nekoliko manjša nego Poljska, Nova Mehika presega Italijo, Arizona in Nevada posedata velikost Romunije, Wyoming, Colorado in Oregon so obsežnejše nego Jugoslavija. Izvzemši Colorado, nima nobena od teh držav več nego 1 milijon prebivalcev, Nevada jih šteje jedva 91.000. Manjše, a bolj goste obljudene so naslednje države severoameriške unije: Illinois in Michigan, ki so enake po velikosti Angliji z Valeško pokrajino. Njujork je kot država polovico tolikšna kot Prusija in ima toliko prebivalcev kakor pokrajina ob nemški reki Reni in v Vestfaliji. Država Pensilvanija šteje več prebivalcev nego Belgija. Ohio je po prebivalstvu enaka Avstriji. Njujork in Pensilvanija dosejata po obsegu Bolgarijo. Massachusetts in Novi Jersey sta po obsegu enaki Vestfaliji in imata toliko prebivalcev kakor Švica.

Mehika.

Baš kar našete države Združenih držav Severne Amerike so nam še kolikor toliko znane, povsem drugače pa zgleda v Mehiki. Tudi Mehika je zvezna država, ki obstoji iz 28 samostojnih držav. Največja od teh je Chihuahua, ki je dvakrat toliko, kakor Nemčija. Mehikanska država Lenora je toliko kakor pruska Nemčija in Durango obsega toliko kakor Švica ter Avstrija skupaj. Pri nobenih od navedenih mehikanskih držav ne doseže število prebivalcev pol milijona. Preko 1 milijona duš posedajo mehikanske države: Puebla, po velikosti enaka Holandski — Jalisco v velikosti Avstrije — Vera-kruc, enaka Irski. Ostalih mehikanskih držav ne bomo navajali.

Kanada.

Kanadska zveza obstoji iz več držav, ki se včasih nazivajo tudi province ali

pokrajine. Najobsežnejša med njimi je Quebec, ki zavzema po prostoru trikratno Nemčijo, a šteje komaj toliko prebivalcev kakor nemška provinca Brandenburg; polovica od celotnega prebivalstva biva v milijonskem mestu Montreal. Nato sledijo Ontario in Angleška Kolumbija, ki sta dvakrat toliko kot Nemčija. Konečno še pridejo: Manitoba, Saskačevan in Alberta, vsaka toliko kot Nemčija, Čehoslovaška in Švica. H kanadski zvezi še spadajo manjše države, ki dosegajo po obsegu Bavarsko. Omeniti še treba obe kanadski pokrajini Jukon in severnozpadne province. Jukon presega po velikosti Nemčijo, pa ima komaj 4000 prebivalcev, severno-zpadne pokrajine so sedemkrat tolike, kakor Nemčija, a imajo le 12.000 prebivalcev, ki so Eskimi in Indijanci.

Brazilijska.

Brazilijska je tudi zveza 20 držav. Ogle dati si hočemo samo največje: Amazonas štirikrat toliko kot Nemčija, Mato Grosso in Para trikrat večji od Nemčije, Gobaz, Minas, Geraes in Bahia so vse obsežnejše od Nemčije. Število prebivalcev držav Amazonas in Mato Grosso ne doseže niti pol milijona. Maranhao je tri četrt Nemčije, San Paolo in Pianby pol Nemčije. Malo manjša je Parana, vse ostale države so večje nego Švica.

Južnoafriške države.

Med južnoafriškimi državami treba omeniti Kaplandijo, ki je 1 in pol večja od Nemčije, Transvaal enaka Prusiji, Oranje (prosta država) dosega po obsegu. Bavarsko, Saksonsko, Virtemberško in Baden. Konečno še pride Natal, ki je velika kakor Bavarska ter Saksonska.

Sovjetska Rusija.

Tudi sovjetska Rusija je zvezna država. Pretežni del teh držav tvori zopet zvezno državo, ki sloni na »avtonomnih« republikanskih svetih. Pri Rusiji gre za naslednje države: Jukacija 8½krat toliko kakor Nemčija, s 300 tisoč prebivalci. Kazakija, koje obseg je šestkrat večji od Nemčije, a biva v njej le toliko prebivalcev, kakor na Grškem. Burjacija je tolikšna kot Poljska. Baškirijska ter Karelijska sta polovico toliko kot Italija. Tatarijska je obsežnejša od Norveške, Dagestan je enako obsežen z Litvansko, nemška republika Volga je toliko kakor Spodnja Šlezija s 572 tisoč prebivalci. Krim je toliko kakor evropska Turčija in Čuvašija je polovico tako obsežna kakor Nizozemska. Razven omenjene rusko socialistične sovjetske države, ki je 42krat toliko ko Nemčija, spada k ruski Uniji še Ukrajina, ki je skoro toliko kot Nemčija, Bela Rusija skoro tako obsežna kakor Grčija. Dalje Transkavkazija obstoja iz treh držav v obsegu Čehoslovaške ter Švice. Dalje Usbetska država, ki je večja od Norveške; Turkmenska, večja od Nemčije in Tajikistan, večja kakor Čehoslovaška.

Indija.

Cesarstvo Indija obstoji iz več držav, ki sicer niso neodvisne, a nosijo naziv

države. Taki državi sta Heiderabad in Kašmir, ki sta polovico toliko kot je Nemčija. Bombaj je večja nego Angleška ter Valeška. Srednjeindijske države, katerih je več, posedajo velikost Avstrije, Bavarske, Saksonske in Virtemberške. Te države se zopet delijo v manjše in je vseh skupaj nad 500. Nadalje spada k Indiji zvezna arabska država Oman, vzhodno-indijski državi Nepal ter Bhotan in konečno Malajske države. Popolnoma pogrešno je, smatrati ogromno Indijo kot politično enoto.

Avstralija.

Avstralija tudi obstoji iz zveznih držav in med temi so vredne omenka: Zapadna Avstralija, ki je petkrat toliko kot Nemčija. Queensland, ki je 4krat večji od Nemčije. Dalje Nova-Južna-Valeška, ki dosega po obsegu Nemčijo in Italijo. Polovico toliko kot Nemčija je Viktorija. Najmanjša avstralska država je Tasmanija, ki enači po obsegu Bavarski. Severna Avstralija še ni pokazala doslej nikakega državnega razvoja. Severna pokrajina je trikrat toliko kot Nemčija in šteje le 4000 prebivalcev. — K Avstraliji ne spada Nova Zelandija, ki je angleški dominijon. Ta država je polovica Nemčije in je glede števila prebivalstva enaka Litvanski.

Remšnik. Občinski odbor nove občine Brezno je v svoji seji dne 30. novembra t. l. imenoval vlč. g. Vida Pavlič, župnika na Remšniku, za častnega občana zaradi zaslug, ki jih ima kot obmejni borec za bivšo občino Remšnik, kot organizator mladine in za zasluge, ki si jih je pridobil v korist Slovenskemu Planinskemu društvu pri Pankraciju na meji. Častitamo!

Sv. Lovrenc na Pohorju. Kdor bi sodil naš kraj po množini dopisov v »Gospodarskem listu«, bi pač prišel do zaključka, da je Sv. Lovrenc prav neznan gnezdo. Ker smo skromni, se zadovoljimo z dvema ali tremi dopisi v celem letu. Imamo v naši župniji 90letnega starca, ki je v tretjem letu svetovne vojne dobil precej hudo rano ter kot 20procentni invalid hiral ves povojni čas do letošnjega poletja. Včasih se je še večjega maroderja kazal kakor je bil v resnici. Ker je imel ta bolnik domovinsko pravico ne v eni občini, ampak v celi župniji, zato so bili vsi župljani prošeni, naj prispevajo za njegovo ozdravljenje. In res so meseca julija prišli za tako delo izučeni kirurgi ter se takoj lotili nevarne operacije. Previdno so odprli starcu prsno in trebušno votlino in vzeli iz nje ves drob. Vsak kos in košček so natančno pregledali, osnažili in popravili med vojno izgubljene ude so z novimi nadomestili. Operacija, ki je trajala tri tedne in stala lepo število jurjev, je brez vsake komplikacije srečno uspela, bolnik je popolnoma ozdravel in na lovrenško nedeljo smo prvič slišali pri službi božji njegov popravljeni in lepo doneči glas. Ker je gotovo že vsak uganil, kako se imenuje ta brez aspirina, Elsafluida in kloroforma ozdravljeni bolnik, zato naj sledi tu o njem malo zgodovine. Naše

župnijske orgle so bile postavljene okrog leta 1840. Stari ljudje so pripovedovali, da so nekoliko podobne znanim orglam v Petrovčah v Savinjski dolini. Imele so razen piščalk tudi bobne, pauko in zvončke. Prvi je na novih orglah poskušal svoje muzikalčne zmožnosti učitelj Jože Košir (rojen na Remšniku 17. 3. 1803). Ob velikih praznikih je navadno odprl vse registre, ropotal z bobni, treskal s pauko in šklebetal z zvončki, kar je povzročilo takšen hrup, da so šipe v oknih žvenketale. Ljudje so to oglušujočo godbo imenovali »turško muziko«. Ko so bile orgle zadnjikrat popravljene (okrog leta 1900), so vso to za službo božjo nedostojno ropotijo odstranili. Koširjev naslednik je bil učitelj Jožef Kraner (rojen v Jarenini leta 1824). Bil je organist do svoje smrti, umrl je komaj 39 let star. Za njim je nastopil organistovski službo učitelj Gregor Polanec (rojen pri Sv. Urbanu leta 1848). Ura ne more biti bolj točna, kakor je bil ta gospod v izvrševanju svoje službe. Po leti ali po zim, v lepem ali slabem vremenu, v nedeljo kakor v delavnik je bil ob določenem času na svojem mestu. Bil je organist čez 20 let in je umrl kot vpokojenec v visoki starosti v Mariboru. Nasledil ga je učitelj Jože Sch... (rojen v Kamnici leta 1864). Kar se tiče točnosti, je zaostajal za svojim prednikom. Na učiteljskih zborovanjih je opetovano predlagal, naj noben učitelj ne prevzame organistovske službe, češ, da se to ne strinja z dostojanstvom učiteljskega stanu. Takratni gospod župnik ga je hotel preizkusiti ter mu dal vedeti, la si bo poiskal drugega organista, nakar je Sch. skesano prosil gospoda župnika, naj mu ne jemlje še tega za njegovo številno rodbino kolikor toliko potrebnega postranskega zaslužka. Značilno je, da so vsi tu imenovani organisti ob nastopu službe bili še samci in so si šele tu v Št. Lovrencu pohorske neveste poiskali. Drugi in tretji sta vsled srečne ženitve postala celo posestnika v tržki občini. — Pravijo, da je v združenju moč; bomo videli, če je to tudi vedno resnica. Pri nas je zdaj združenih pet občin v eno upravno celoto. Cela puščavska župnija je združena z lovrenško občino. Puščavčani imajo svojo usodo; do leta 1786 so bili podložniki lovrenškega župnika, sedaj so pa prišli pod oblast lovrenškega župana. Nek visok državnik je nedavno rekel, da nobena pogodba ni večna; s tem naj se tolažijo tudi Puščavčani, posebno činžičani, ako enemu ali drugemu ta prisiljeni zakon brez ljubezni ni všeč.

Kamnica. Zmeraj imamo kaj novega, le malo ko pa si vzame časa za to, da bi poročal o tem zunanem svetu. In čemu tudi? Mi domačini itak vse to doživljamo sami, oziroma zremo kmalu, našim najbližnjim sosedom v Mariboru pa naše novice itak donajajo naši delavni in skrbni ljudje, ki v velikih trumah zahajajo tje ali na delo in po poslih, ali jim donajajo mleko in druga živila. Potrebno je pa le, tu in tam se tudi v našem priljubljenem »Slovenskem gospodarju« zglasiti, če se kaj takega zgodi, kar bi zanimalo tudi širšo okolico. In taka vest je smrt našega splošno spoštovanega posestnika, dolgotrajnega občinskega odbornika in cerkvenega ključarja Lovrenca Čiček. Tretjo adventno nedeljo smo ga v veličastnem sprevedu spremili na njegovi zadnji poti iz njegovega ponosnega doma na Jelovcu mimo prelepe kapele presv. Srca Jez. na Bresternici v našo cerkev sv. Martina, kakor je bilo že zadnjič poročano. V imenu njegovega iskrenega prijatelja, domačega g. žup-

nika mu je v hiši božji, za katero je blagopokojni očetovsko skrbel celih 35 let, govoril v slovo g. prof. msgr. Vreže iz Maribora ter hvalil njegovo vzledno značajnost in narodno zavednost, njegovo nesebično dejansko ljubezen do domačega ljudstva in neomajljivo vseskozi odločno nastopanje za svoje krščansko prepričanje. Na angelsko nedeljo 1. 1931 je še zadnjič nosil nebo in veselo obhajal naš marijacejski praznik. Kmalu nato so mu pa opešale moči tako, da se iz svojega vzornega posestva do svoje smrti ni več mogel ganiti kam, niti svoje ljubljene hčerke Veronike ni mogel ob lanski Veliki noči več spremiti na njeni zadnji poti. Najljubša obiska sta mu bila domači g. župnik, ki ga je hodil krepčat s sv. spovedjo in z evharističnim Jezusom, ter vsakotedenski »Slovenski gospodar«, ki mu je prinašal vesele in žalostne vesti; s ponosom je rad pripovedoval, da je menda najstarejši in najzvestejši njegov naročnik in čitatelj. Vseskozi zavedni Slovenec je tudi v najhujših burjah predvojnega časa branil in moško zagovarjal narodove pravice, če tudi so ga zato smrtno sovražili narodni mlačneži in odpadniki ter je manjkalo le za las, da ga niso ob izbruhu svetovnega klanja odpeljali v graške zapore. Stroge krščanske vzgoje in odločne narodne zavesti se je našil v svojem rojstnem kraju Pivola pri Hočah ter jo to dvoje s svojo zvesto ženo, rojeno Kavbe, globoko zasadel v srca svojih na Jelovcu in v Rušah delujočih sinov Lovrenca in Franca. Tak mož-značaj, tako velik prijatelj našega ljudstva in tako globoko verni kristjan, Lovrenc Čiček, naj počiva v miru in zavživa sveti raj!

Sv. Jakob v Slov. goricah. Leto se približuje h koncu, v katerem smo imeli več hudega kakor dobrega, ker vedno še nas prešinja duh svetovne krize, poleg pa še vse polno križev in težav. Že dve leti zaporedno smo bili poškodovani po toči, zlasti pri vinogradih smo že postali celi reveži, če že komaj stroške dobiti nazaj, pa moramo biti zadovoljni. Če bi bilo letos sadje, bi bilo itak vse poškodovano. Veliko jesenskega dela je še izostalo, ker je bilo prej samo deževje, potem pa predčasni sneg, tako, da je že en mesec prej zima, kakor je bila zadnja leta. Bodočnost je temna, ker ne vemo, kakšna še bo. Krog novega leta, pred in še potem je čas, da damo naročnino za »Slovenskega gospodarja«, toliko bomo že še zmogli, saj nam je bil najboljši svetovalec skozi vse leto. Pridobivajmo še tudi nove naročnike. Večkrat se sliši, da kdo reče: Jaz bi tudi naročil, pa ne vem, kako bi! Takim pomagajmo mi, kateri znamo.

Jarenina. V Vajgnu je dne 20. t. m. umrl bivši posestnik Ant. Drozg v 64. letu svoje starosti. Pred dvema mesecema je nenaroma umrla njegova blava žena Regina. Sploh smrt v tem letu v Vajgnu neusmiljeno kosi. Osem mrličev so že odnesli iz te doline. Bodi vsem ohranjen trajen spomin!

Sv. Bolfank pri Središču. Tukajšnja Kmečka hranilnica in posojilnica je dne 20. t. m. proslavila 25letnico svoje ustanovitve s sveto mašo za vse rajne člane in z izredno slavnostno sejo. Na seji se je posestnika in bivšega župana g. Jožefa Munda iz Vodranec v znak priznanja velikih zaslug, ki jih je imel z ustanovitvijo zadruga, in z umnim, trudopolnim in dolgoletnim načelovanjem, izvolilo soglasno častnim načelnikom.

Sv. Barbara v Halozah. Spremili smo k zadnjemu počitku dne 22. t. m. pridno ter do-

bro gospodinja Jozefo Krajnc, kmetico iz Dolan. Bila je vzor žena, podpora revnim, posebno je pa bila naklonjena cerkvenim uslužbenecem. G. župnik Grobler ji je zadnje popotnico prinesel tik pred smrtjo. Počivaj v miru, domačim iskreno sožalje!

Laporje. Za 150 Din je neki možki, ki se je izdajal, da je od davkarije, nasukal neko posestnico na Križnem vrhu. Človek res ne ve, kako bi dovolj pazil pred sumljivimi elementi. Bodite previdni! Za ta slučaj pa upamo, da bodo naši orožniki onega mogli prav hitro dobiti. — Kar na veliko so začeli ubijati tu okrog. Koline, to so fureži, so se namreč začeli. Predno se konča zjutraj »boj, ne boj, ampak mesarsko klanje«, traja ponekod ena debela ura. Zanimivo! — Majši laporski svet je na smučkah. Po laporsko se tej stvari reče dilce, po švedsko pa ski, oziroma ši, kar je menda internacionalno. Lani tu še skoro neznan, se je letos ta šport splošno priljubil. Onim, ki še ne vejo, dajemo na znanje, da je smučarski pozdrav »smuk!« Kakor čujemo, letos tudi ogrske Slovenci ta sport že precej gojijo.

Ilj pri Velenju. Dne 17. decembra je imela kmetijska podružnica dobro obiskan občni zbor. Volil se je nov odbor, v katerem so načelnik g. župnik Schreiner, namestnik Glinšek Lovro, tajnik g. šolski upravitelj Gradišnik Stanko, blagajnik Očepek Ivan, odborniki Jelen Anton, Hriberček Jožef in Gral Franc. Kot delegat za družbin občne zборе v Ljubljani je bil izvoljen Jezernik Baltazar. Vse volitve so se izvršile soglasno in z vzklikom.

Sv. Rupert nad Laškim. Strašna je pri nas letošnja zima; popolnoma smo zasneženi ter zameteni, da ne moremo nikamor. Ker je bila cela jesen mokrotna in je že dne 26. oktobra padel prvi sneg, ni skoro nihče mogel spraviti stelje za živino; sedaj pa imamo dnevno 15° mraza, tako da se resno bojimo za svinje in za govejo živino v ledeno mrzlih hlevih. Posebno gorje pa je zadelo mladega posestnika Ivana Obreza v Bezgovju (po domače pri Andrejki): v noči od 8. na 9. december, na Marijin praznik, mu je zgorel hišni hram z vsem žitom, živežem, obleko in z vsemi shrambami; ogenj je nastal po nesreči v svinjski kuhinji. Obrez je bil zavarovan le za malenkostno svoto; sredi zime brez strehe in živeža, se nahaja družina v nepopisni stiski!

Dobrna. Vsemogočnemu je dopadlo, nenadoma nam vzeti v nebesa, predvidenega s svetimi zakramenti, našega iskrenega in nad vse priljubljenega Franca Pušnika, posestnika iz Gorice. K večnemu počitku smo ga spremili dne 19. t. m., ob štirih popoldne. Po končanih molitvah na pokopališču je domači č. g. župnik Franjo Urleb orisal sliko njegovega življenja. Poslovilne besede so navzoče ganile do solz. Rajni ima veliko zaslug za dobrnsko občino. Bil je šest let cerkveni ključar, dolgo vrsto let občinski svetovalec in par let župan. Bil je človek, kakršnega je treba iskati v občini: vzoren značaj krščanskega prepričanja. Za vsa dobra dela, katera je storil, naj mu Vsemogočni bo milostljiv sodnik! Bog daj rajnemu večni mir in pokoj!

Kočna. Ugasnilo je življenje mladeniča Friderika Vincenca v starosti 26 let. Pokojnik je bil zelo marljiv. Izučil se je ključavničarske obrti. Nekoliko časa je delal pri mojstrih ter obolel na jetiki. V nedeljo dne 17. decembra je bil pogreb pokojnika. Naj počiva v miru! Žalujočim ostalim naše sožalje!